

BANDDET

KÄRVEN

SKYLÉN

SÄTEN

VOLMEN

VALLEN

TRÄDAN

TUNNET

TUVAN

TEGEN

ÅKERN

SKÖRDEN

FÄRAN

HEDEMORA

TILTAN

Vikmanshyttvägen

Bågvägen

Bågvägen

Bågvägen

Bågvägen

Bågvägen

Fälsvägen

Tegsvägen

Tegsvägen

Fälsvägen

Skördvägen



| |
|-------------------------------------------------|
| HEDEMORA KOMMUN Miljö- och byggförvaltningen |
| 2010 -01- 13 |
| Dnr. Elverket 1 |

ANMÄLAN OM ÄNDRING AV TILLSTÅND ENLIGT 9 KAP MILJÖBALKEN

Avseende ombyggnad för att förutom värme även
kunna producera el i Hedemora Energis anläggning
HVC Hamre

INNEHÅLL

| | | |
|-----|---------------------------------------------------------------------|---|
| 1 | ADMINISTRATIVA UPPGIFTER | 3 |
| 2 | NUVARANDE TILLSTÅND ENLIGT MILJÖBALKEN | 4 |
| 3 | VAD ANMÄLAN AVSER | 4 |
| 4 | FÖRÄNDRING AV VERKSAMHET | 4 |
| 5 | MILJÖKONSEKVENSER OCH MILJÖRISKER PÅ GRUND AV VERKSAMHETSFÖRÄNDRING | 5 |
| 6 | FÖRÄNDRING I FÖRHÅLLANDE TILL REGLER OCH PRINCIPER | 7 |
| 6.1 | Hänsynsreglerna | 7 |
| 6.2 | Produktvalsprincipen | 7 |
| 6.3 | Val av plats | 7 |
| 6.4 | Hushållnings- och kretsloppsprincipen | 7 |
| 6.5 | Skälighetsprincipen | 7 |
| 7 | KONTROLL AV VERKSAMHETEN | 7 |
| 8 | UNDERSKRIFT | 7 |

BILAGOR

Nr Bilaga

- 1 Tillstånd enligt miljöbalken att framställa och leverera värme från fastbränsle- och oljeeldad värmecentral inom kvarteret Elverket i Hedemora kommun (diarienummer 551-16170-02). Beslut 2003-01-15.

1 ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Uppgifter om huvudman

Huvudman: Hedemora Energi AB
Organisationsnummer: 556115-5226
Adress: Ivarshyttevägen 2
776 33 HEDEMORA

Kontaktperson: Anders Engdahl
Telefon: 0225-263 41
Telefax: 0225-263 01
E-post: anders.engdahl@hedemoraenergi.se

Uppgifter om anläggningen

Platsnamn: HVC Hamre
Platsnummer: 2083-135
Adress: Ivarshyttevägen 2
776 33 HEDEMORA

Kontaktperson: Anders Engdahl
Telefon: 0225-263 41
E-post: anders.engdahl@hedemoraenergi.se

Kommun: Hedemora
Län: Dalarnas län
Fastighetsbeteckning: kv Elverket 1 Hedemora

Verksamhetskod enligt 1998:899: 40-51 Anläggning för förbränning med en total installerad tillförd effekt av mer än 20 MW

Prövningsnivå: B
Tillståndsgivande myndighet: Länsstyrelsen, Dalarnas län
Tillsynsmyndighet: Hedemora kommun

Miljöledningssystem: -
Arbetsmiljöledn. system: -

2 NUVARANDE TILLSTÅND ENLIGT MILJÖBALKEN

Hedemora Energi har för HVC Hamre tillstånd enligt miljöbalken att framställa och leverera värme från fastbränsle- och oljeeldad värmecentral belägen inom kvarteret Elverket i Hedemora kommun. Beslutet från Länsstyrelsen i Dalarnas län är daterat till 2003-01-15.

Tillståndsbeslutet har diarienummer 551-16170-02 och bifogas denna handling som bilaga 1.

3 ANMÄLANS SYFTE OCH YRKANDEN

Hedemora avser att bygga om Fastbränslepanna 1 till ångpanna samt att installera turbin för att kunna producera el. Förändringarna beskrivs i kapitel 4.

Hedemora Energi föreslår, trots förändringarna, att nuvarande villkor 1-14 i befintligt tillstånd behålls oförändrade. Utöver detta föreslår Hedemora Energi att tillståndet ändras enligt nedan:

| Nuvarande formulering | Förslag till formulering |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Tillstånd enligt 9 kap 8 § miljöbalken att producera 80 GWh värme per år för leverans till fjärrvärmenätet i följande produktionsenheter. | Tillstånd enligt 9 kap 8 § miljöbalken att producera värme för leverans till fjärrvärmenätet och el för leverans till kraftnätet i nedan uppräknade produktionsenheter med en begränsning för årlig bränsletillförsel om 100 GWh. |

Bakgrunden till det nya förslaget är dels att den planerade elproduktionen ska omfattas, dels att bränsletillförsel är ett bättre mått för miljöpåverkan än produktion.

Möjligen ska ”1 stycken ångturbin med generator på högst 3 MW”¹ läggas till som produktionsenhet.

4 FÖRÄNDRING AV VERKSAMHET

Detta dokument beskriver endast förändring av verksamheten. För beskrivning av befintlig verksamhet hänvisas till den senaste miljörapporten eller befintligt tillståndsbeslut i bilaga 1.

I ekonomiskt och miljömässigt syfte önskar Hedemora Energi AB att bygga om eller helt ersätta Fastbränslepanna 1, det vill säga den fastbränsleeldade pannan som installerades 1993 och har en installerad panneffekt om cirka 10 MW, vilket motsvarar ungefär 11 MW tillförd effekt, och enligt gällande tillstånd får ha en installerad effekt om högst 12 MW. Den ombyggda, alternativt nya, pannan planeras inte ha en större installerad effekt än den nuvarande, eller i varje fall inte större än gällande tillstånd, det vill säga 12 MW. Den

¹ Hedemora Energi beräknar att turbinen endast kommer att uppgå till cirka 2 MW, men kan inte säkert fastställa att den inte kommer att vara strax mer än så varför 3 MW anges som högsta värde.

nya/ombyggda pannan kommer att kunna producera ånga samt med hjälp av denna producera el i en turbin. Ny utrustning på anläggning blir således en turbin, inklusive generator, om cirka 2 MW samt bland annat ångdom. Ångtryck efter panna kommer ungefär att uppgå till 16 bar. Efter ombyggnationen uppskattas årsproduktionen av värme bli till cirka 65 GWh, det vill säga som idag, och av el till cirka 10 GWh.

Den nya/ombyggda pannan och ångdomen kommer att placeras inom den lokal som idag finns för Fastbränslepanna 1. Utredning pågår om var turbin, generator med mera ska placeras. Troligtvis får den inte plats i nuvarande lokaler varför en utbyggnad av lokalerna kommer att krävas, dock inom nuvarande fastighet. Om en sådan utbyggnad sker hanteras denna i ett bygglovsärende.

Tidplan för ombyggnationen är att den ska stå driftklar i slutet av år 2010.

5 MILJÖKONSEKVENSER OCH MILJÖRISKER PÅ GRUND AV VERKSAMHETSFÖRÄNDRING

Nedan redovisas en sammanfattning av förändringar som följd av ovan beskriven förändring av verksamheten samt eventuell miljökonsekvens på grund av förändringen.

| Parameter | Förändring i förhållande till nuläge | Miljökonsekvens i förhållande till nuläge |
|-----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Installerad effekt | Oförändrad. | - |
| Producerad värme | Oförändrad. Dock minskar maximal värmeeffekt från FB 1 från cirka 10 MW till cirka 8-9 MW. | - |
| Producerad el | Ökar från 0 till cirka 10 GWh/år. Med en maximal effekt om cirka 2 MW. | Positiv, då bibränslebaserad elproduktion ersätter elproduktion på marginalen ² i det nordiska kraftnätet, vilket ger ett minskat CO ₂ -utsläpp om cirka 8 200 ton per år. |
| Biobränsleförbrukning | Ökar från cirka 60 GWh till cirka 70 GWh (+15%) | Tillvaratagande av skogsrester i närområdet. |
| Oljeförbrukning | Ökar från cirka 1,5 GWh till cirka 2,2 GWh (47%) | Ökad användning av fossila bränslen. |
| Transporter | Med anledning av ändrad bränsleförbrukning ökar transporterna från cirka 720 till cirka 850 per år (+20%) | Antalet tillfällen med buller vid anläggningen ökar och övrig miljöpåverkan förknippad med lastbilar ökar. |
| Bränslesorter | Oförändrade. | - |

² Med antagande att marginalproduktionen är kolkondens med 40% verkningsgrad, vilket ger ett CO₂-utsläpp om 819 g/kWh.

| Parameter | Förändring i förhållande till nuläge | Miljökonsekvens i förhållande till nuläge |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Utsläpp till luft: <ul style="list-style-type: none"> • NO_x • Stoft • CO₂ | <p>Minskar från cirka 20 till cirka 19 ton per år (-5%).</p> <p>Minskar från cirka 0,43 till cirka 0,37 ton per år (-15%)</p> <p>Minskar lokalt från cirka 400 till cirka 150 ton (-65%), på grund av minskad oljeförbrukning och globalt med ytterligare 8 200 ton om man antar att kolkondens ersätts på marginalen av anläggningens elproduktion.</p> | <p>Mindre försurning och övergödning.</p> <p>Mindre spridning av skadliga partiklar.</p> <p>Mindre bidrag till växthuseffekten.</p> |
| Utsläpp till vatten | Oförändrat. | - |
| Buller | <p>Troligen marginell ökning om turbin placeras i byggnad utanför anläggningen. Nödvändiga åtgärder för att innehålla bullervillkor samt bullermätning kommer att genomföras.</p> <p>Högre frekvens av buller från lastbilar.</p> | Oftare ljudstörningar på grund av transporter. Marginell ökad ljudstörning på grund av turbin. |
| Askmängder | Uppskattningsvis proportionell med tillskott av biobränsletillförsel, det vill säga ökning med cirka 15%. | Transporter och hantering. |
| Kemikalieförbrukning | Oförändrad. | - |

Nedan redovisas de nya risker, samt förslag till åtgärd, som uppstår med anledning av den nya verksamheten.

| Risk | Förslag till åtgärd |
|---------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Personrisker förknippade med ånga | Hanteras genom säkerhetsutrustning, till exempel säkerhetsventiler. |
| Personrisker förknippade med turbiner | Hanteras byggnadsmässigt så att det omöjliggörs för personal att befinna sig så att skada på grund av till exempel roterande blad uppstår. |
| Personrisker förknippade med el | Hanteras enligt lagstadgade elsäkerhetsföreskrifter. |

6 FÖRÄNDRING I FÖRHÅLLANDE TILL REGLER OCH PRINCIPER

6.1 Hänsynsreglerna

Förändringen i verksamheten bedöms inte ändra förhållandet till hänsynsreglerna jämfört med nuvarande drift.

6.2 Produktvalsprincipen

Förändringen i verksamheten bedöms inte ändra förhållandet till produktvalsprincipen jämfört med nuvarande drift.

6.3 Val av plats

Om lokalen behöver byggas ut hanteras val av plats i ett bygglov.

6.4 Hushållnings- och kretsloppsprincipen

Mottrycksproduktion med biobränslen är en metod för att producera el vilken väl uppfyller hushållnings- och kretsloppsprincipen.

6.5 Skälighetsprincipen

Förändringen i verksamheten bedöms uppfylla skälighetsprincipen.

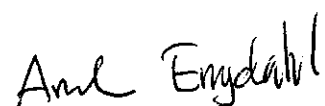
7 KONTROLL AV VERKSAMHETEN

Kontroll av verksamheten regleras i ett av verksamhetsutövaren upprättat kontrollprogram. I kontrollprogrammet redovisas samtliga villkor och hur de skall följas upp och rapporteras. Besiktningar och mätningar regleras likaså i kontrollprogrammet.

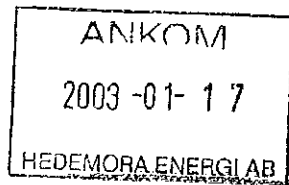
Kontrollprogrammet kommer att uppdateras i och med de förändringar som Hedemora Energi planerar att genomföra på anläggningen.

8 UNDERSKRIFT

Hedemora den 12 januari 2010



Anders Engdahl
Hedemora Energi AB



Tillstånd enligt miljöbalken att framställa och leverera värme från fastbränsle- och oljeeldad värmecentral belägen inom kv Elverket i Hedemora kommun
(Verksamhetskod 40-2)

BESLUT

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen lämnar Hedemora Energi AB (org.nummer 556115-5226) tillstånd enligt 9 kap 8 § miljöbalken att producera 80 GWh värme per år för leverans till fjärrvärmennätet i följande produktionsenheter.

- 1 st fastbränsleeldad panna på högst 12 MW installerad effekt.
- 1 st fastbränsleeldad panna på högst 6 MW installerad effekt.
- 2 st oljeeldade pannor på vardera högst 12 MW installerad effekt.
- 1 st elpanna på högst 12 MW installerad effekt.

Miljöprövningsdelegationen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet enligt 6 kap 9 § MB.

Villkor för verksamheten

1. Om ej annat framgår av detta beslut ska verksamheten, inklusive åtgärder för att minska utsläpp och störningar till omgivningen, bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget i ansökningshandlingarna och i övrigt i ärendet angett eller åtagit sig.
2. Stoftutsläppet från fastbränslepannorna får som riktvärde uppgå till högst 35 mg/m³ ntg vid 13 % CO₂. Kontrolleras vid besiktning.
3. Utsläppet av koloxid, CO, från fastbränslepannorna får som riktvärde uppgå till högst 500 mg/m³ ntg som dygnsmedelvärde räknat vid 6 % O₂.
4. Emissionen av kväveoxider får, som riktvärde, från fastbränslepannorna uppgå till högst 100 mg per MJ bränsle.
5. Emissionen av kväveoxider får, som riktvärde, från befintliga oljepannor uppgå till högst 150 mg per MJ bränsle.
6. Emissionen av kväveoxider får, som riktvärde, från oljepannor installerade efter år 2002 uppgå till högst 100 mg per MJ bränsle.
7. Stoftutsläppet vid oljeledning får, som riktvärde, uppgå till högst 0,5 g stoft per kg eldningsolja.



SÖKANDES FRAMSTÄLLNING

Yrkanden

Med stöd av bilagda protokoll från tidigt samråd samt i ansökan ingående MKB söker Hedemora Energi AB (HEAB) tillstånd att utöka värmeomsättningen i fjärrvärmenätet från 60 till ca 80 GWh per år samt komplettera befintlig pannanläggning med nya pannor och driva anläggningen i sin helhet.

Beträffande emissionsvillkor föreslår HEAB följande:

Stoft från fastbränsleeldning max 35 mg/m³ ntg vid 13 % CO₂ som riktvärde vid besiktning.

Stoft från oljepannor kv Elverket max 0,5 g/kg olja som riktvärde vid besiktning.

Kväveoxider från fastbränslepannor max 100 mg/MJ bränsle som riktvärde och årsmedelvärde.

Kväveoxider från befintliga oljepannor max 150 mg/MJ bränsle och från nya oljepannor max 100 mg/MJ bränsle som riktvärde vid besiktning.

Kolmonoxid från fastbränslepannor 500 mg/m³ ntg vid 6 % O₂ som riktvärde och dygnsmedelvärde.

Kondensat från rökgaskondensering får innehålla susphalt max 10 mg/l och pH-värdet korrigeras till 7-8 enheter innan det avleds till dagvattendike inom kv Elverket.

Vatten från rengöring av golv i pannutrymmen och sk lakvatten från askhantering sedimenteras och renas till susp 10 mg/l innan det avleds till dagvattendiket tillsammans med kondensatet inom kv Elverket.

Hanteringen av aska skall utredas i samråd med Miljö- och byggnadsnämnden i Hedemora Kommun under år 2003.

Sökandens beskrivning av verksamheten

Hedemora Energi påbörjade utbyggnaden av fjärrvärme i mitten av 70-talet. År 1993 startades en 10 MW fastbränslepanna vid kv Elverket. Utbyggnaden och leveranser till i huvudsak enfamiljshus har sedan dess ökat omsättningen av värme med ca 35 %. Detta innebär nu att en allt för stor andel måste tillföras med gasol/oljepannor. Hedemora Energi AB (HEAB) söker därför tillstånd för utbyggnad av fastbränsleanläggningen med en ny pannlinje. Utbyggnaden planeras ske under år 2003. Något år senare planeras för 2 st nya oljepannor för reserv- och effektproduktion. Samtidigt avser HEAB att avveckla befintligt system för hantering och eldning med gasol.

Den nya fastbränslepannan kommer att eldas med våta BIO-bränslen och avge 6 MW värme netto till nätet. Pannlinjen byggs separerat från befintlig panna med egen hantering av bränsle och aska. Som ovan noteras kommer två st nya oljeeldade pannor att installeras. Dessa kommer att ersätta befintliga gasol/oljepannor vid fastbränsleanläggningen och vid kv. Björnen. Nettoeffekten blir 12 MW per panna. Rökgaserna kommer att avledas via befintlig 50 m hög skorsten och en kompletterande 40 m hög skorsten.



Om maximal halt sätts vid 190 mg CO/MJ bränsle (500 mg/nm³) är förekomsterna av kolväten i rökgasen begränsade.

När oljepannorna byts och nya modernare brännare av sk låg-NO_x modell installeras kan nuvarande värden sänkas från 150 till 100 mg/ Mj bränsle.

Beträffande utsläpp av svavel från olja och dieselbränslen regleras detta med lagstiftning vilket direkt faller på inköpskällan av dessa bränslen.

Det gällande stoftkrav vid oljeeldning, 0,5 g/kg olja, innehålls utan rökgasrening.

Processen genererar kondensat från rökgaskondensering. Vid full utbyggnad och kondensering i båda BIO-eldade linjer kommer årligen ca 13 000 m³ renat kondensat att avledas via dagvattendike till recipient Dalälven. Kondensatet renas med sedimentering och sandfiltrering ner till en susphalt om max 10 mg/l kondensat.

Innan utsläpp korrigeras kondensatets pH till 7-8 enheter med hjälp av natronlut (NaOH).

Vid denna reningsgrad kommer max 130 kg fasta partiklar årligen att följa kondensatet till dagvattendiket.

Avskilt stoft i filtreringen består, liksom av kondensatets susp, av flygaska.

Uppslammat stoft från sediment och sandfilter transporteras till vått asksystem i befintlig panna fvb med askan till deponi eller lager.

Städvatten från golvbrunnar inom utrymmen för pannor och asksystem avleds till en separat kombinerad grov- och oljeavskiljare. Denna töms med en pump till reningsstegen för kondensatet för rening till 10 mg/l. Vattnet släpps därefter tillsammans med kondensatet till dagvattendiket. Övrigt spillvatten avleds via befintlig oljeavskiljare till kommunens spillvattennät.

Askan från befintlig panna kommer att hanteras och transporteras våt som i dag i speciella öppna behållare till lager eller deponi. Om enbart alternativet med deponi står till förfogande föreslås askan från ny anläggning att hanteras och transporteras torr i slutna behållare till deponeringsplats. Om den långsiktiga lösningen är att placera askan som täckmaterial eller återföra den till skogsmark, enligt nedan, kommer alternativet med våt aska att prövas för ny linje. I dag mellanlagras askan vid Hamre återvinning 1 km SO panncentralen. Underhandlingar sker med Boliden som eventuellt kan ta emot askan som täckmaterial i Garpenberg.


Av de kemiska produkter som redovisas betraktas smörjfett, hydragolja och avfettningsmedel som sk. farligt avfall. Detta samlas upp i täta behållare och mellanlagras inom panncentralen i särskilt invallat utrymme. Hedemora återvinning tar vidare hand om avfallet fvb transport till destruktion vid godkänd hantering (ex SAKAB).

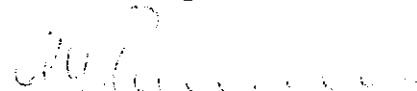
Slam och olja som samlats i avskiljande brunnar inom dag- och spillvattensystemen transporteras till Hedemora återvinning för selektering och destruktion. Vid ombyggnader installeras temporärt en större miljöstation för selektiv avfallshantering.

Den bullerkälla som temporärt genereras är transporterna av bränslen. Dessa sker i huvudsak dagtid och tillförsel sker från riksväg 70 och från Hamrevägen. Inga transporter sker genom tätorten. Detta tillsammans med avstånden mot bostadshus (ca. 300 m) medför mycket begränsade störningar för de närmast boende. Bullerkällor inom anläggningen är företrädesvis större fläktar och pumpar. Dessa monteras i pannbyggnaden inom ljuddämpande väggar. Anläggningen som helhet planeras att klara Naturvårdsverkets riktlinjer för externt industribuller.



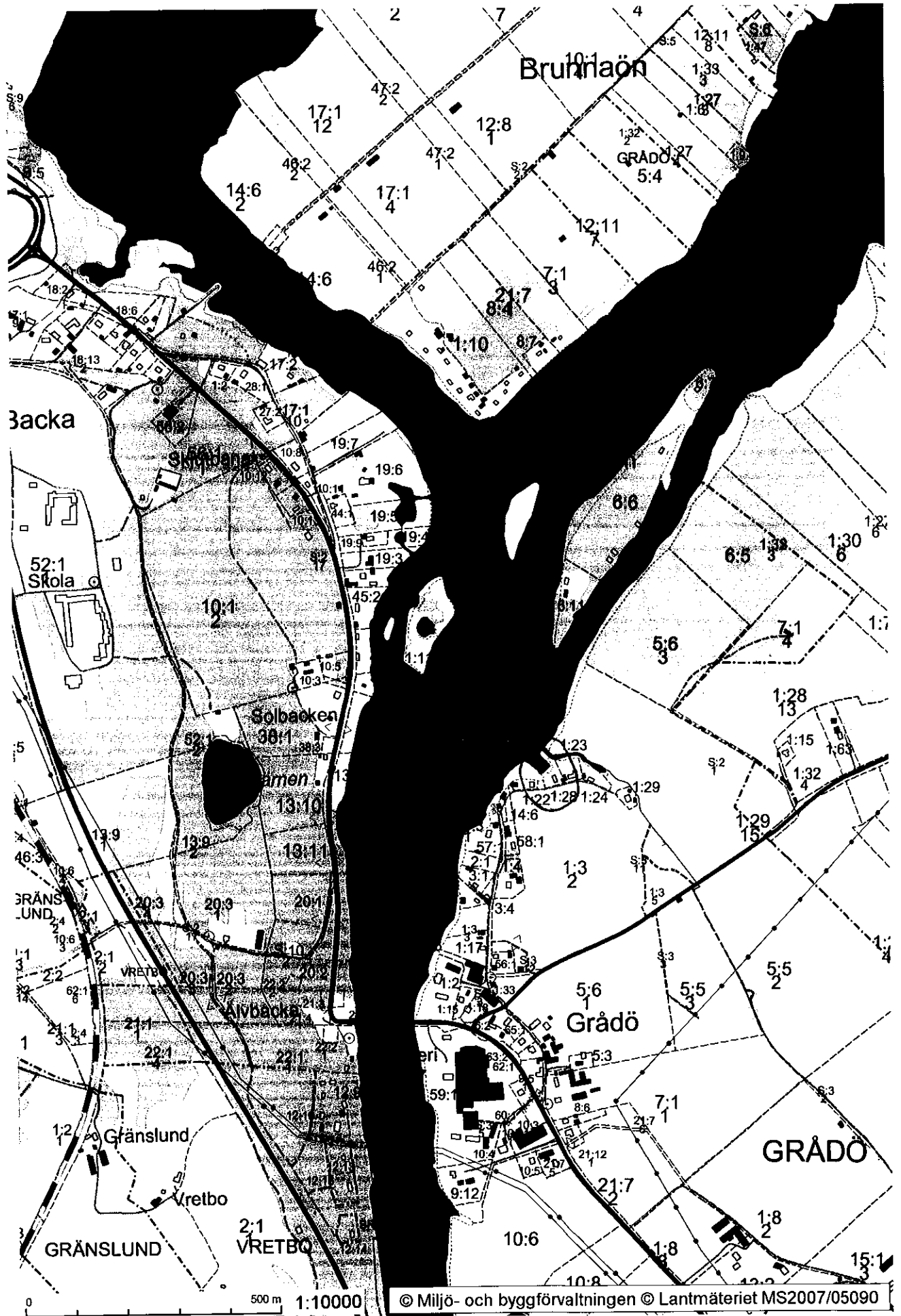
Beslut i detta ärende har meddelats av miljöprövningsdelegationen. I beslutet har Inger Svanström, ordförande, och Alf Thuresson, miljösekreterare deltagit. Sune Benjaminsson har varit föredragande.


Inger Svanström


Alf Thuresson

Kopia till:

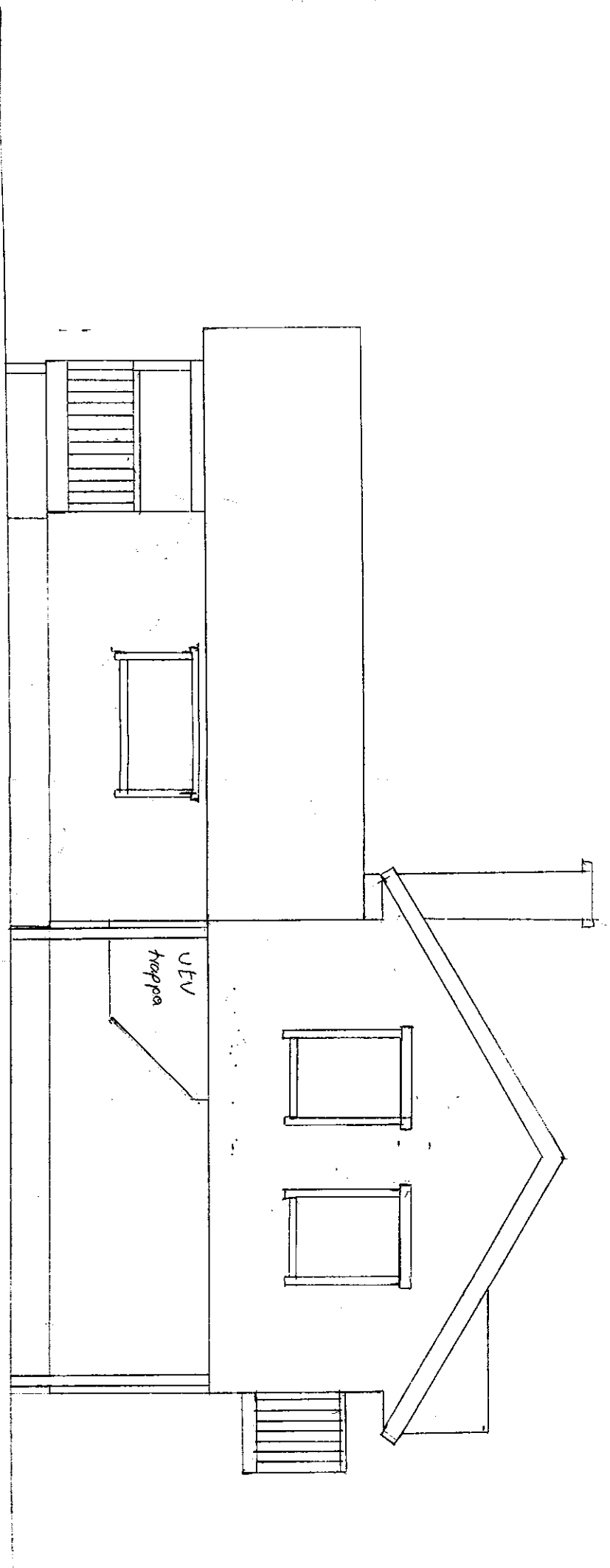
Miljö- och byggnämnden i Hedemora kommun
Naturvårdsverket
Marsh AB
Aktförvarare



Gräds 1:28
Skala 1:50

FASAD MOT VÄSTER

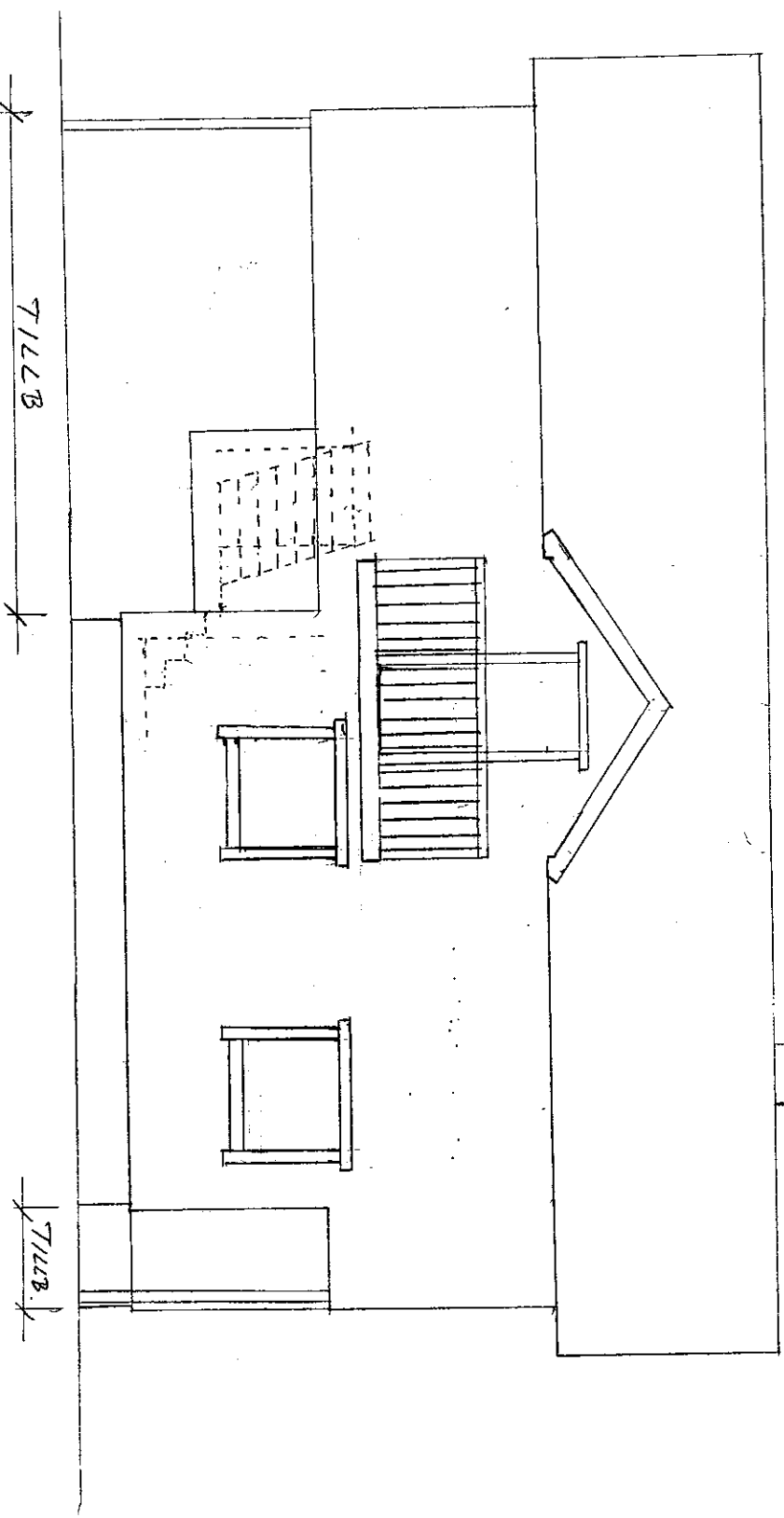
2009-11-27
Gräds 1:28



Grådås 1:28
Skala 1:50

FASAD MOT SÖDER

HEIDI KÄRSTEN
2009-11-27
Grådås 1:28





TOMTKARTA
Grådö 1:28
HEDEMORA KOMMUN, DALARNAS LÄN

Upprättad 5 oktober 2009

Hedemora kommun

Miljö och byggförvaltningen

Sökande: Jakob Lissars

Upplysningar om fastigheten

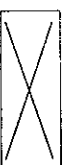
Adress: Malmgårdsvägen 31

Areal: 1110 kvm

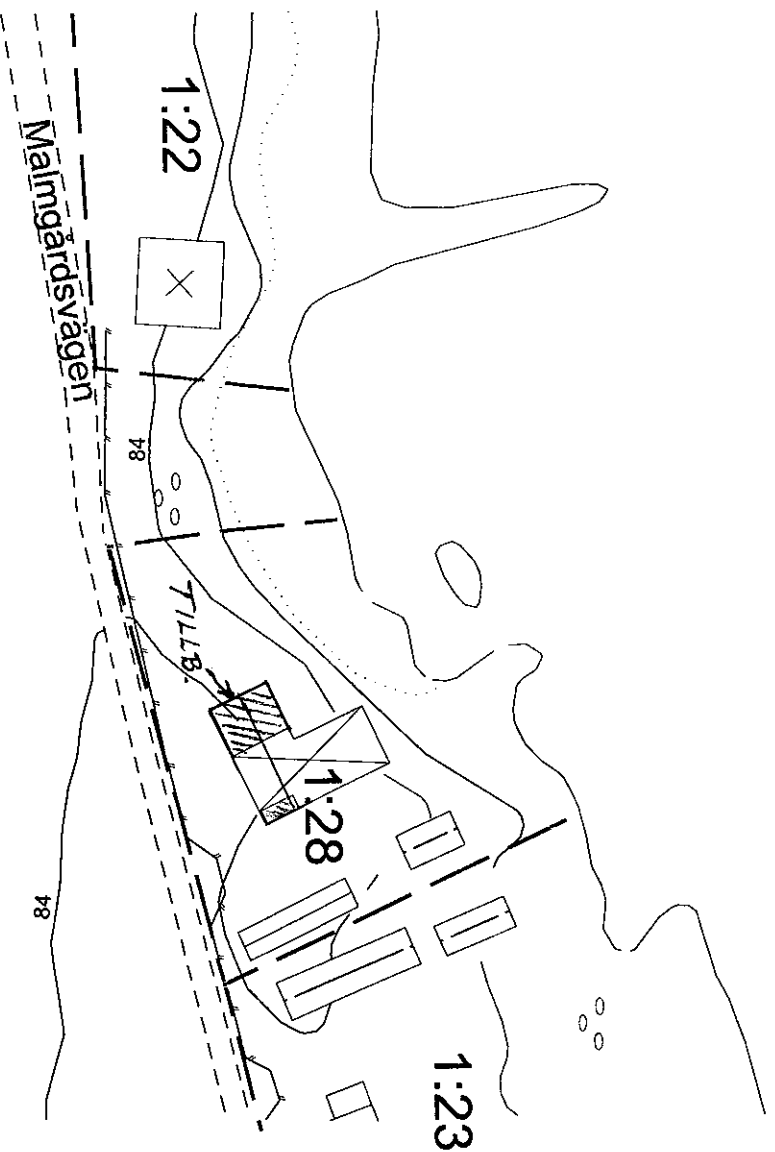
Bestämmelser: -

Före eventuell grävning kontakta ledningsdragande verk om eventuella ledningar

Teckenförklaring



Bostadshus, takkontur karterad

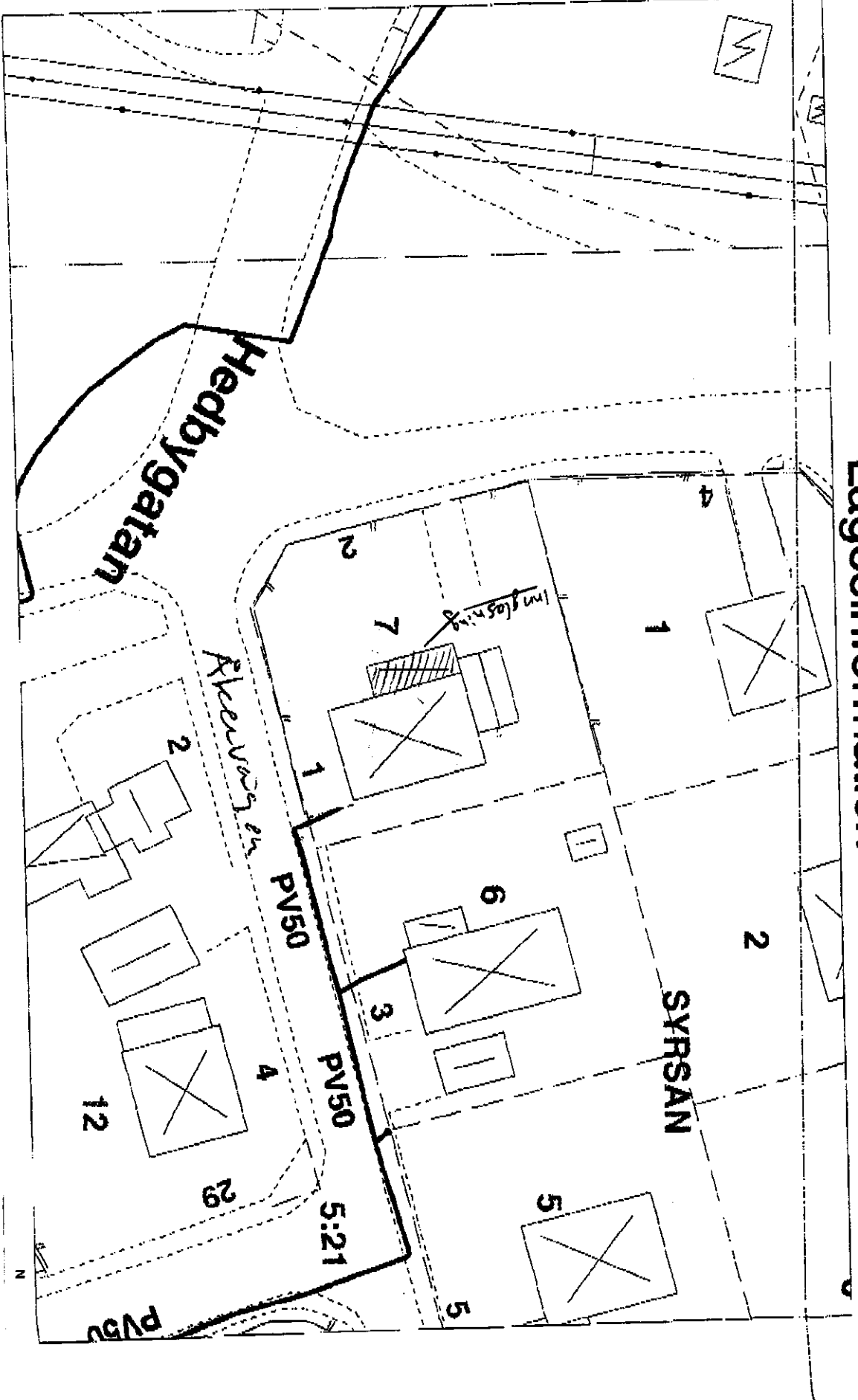
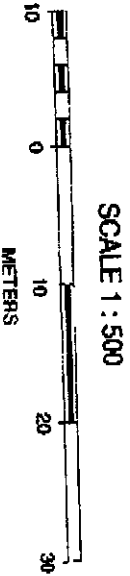


Skala 1:500

Kartan är framställd genom utdrag av befintlig detalj och ej kontrollerad i alla
vänter viss kartinformation kan saknas.
Nygenomskattning till kartinformationen är begränsad till uppgiven ändring.

http://kartf.han.telia.se/rnwff_LGK.rnwff

Lägesinformation



— = kabel inuti

1199er i sikter

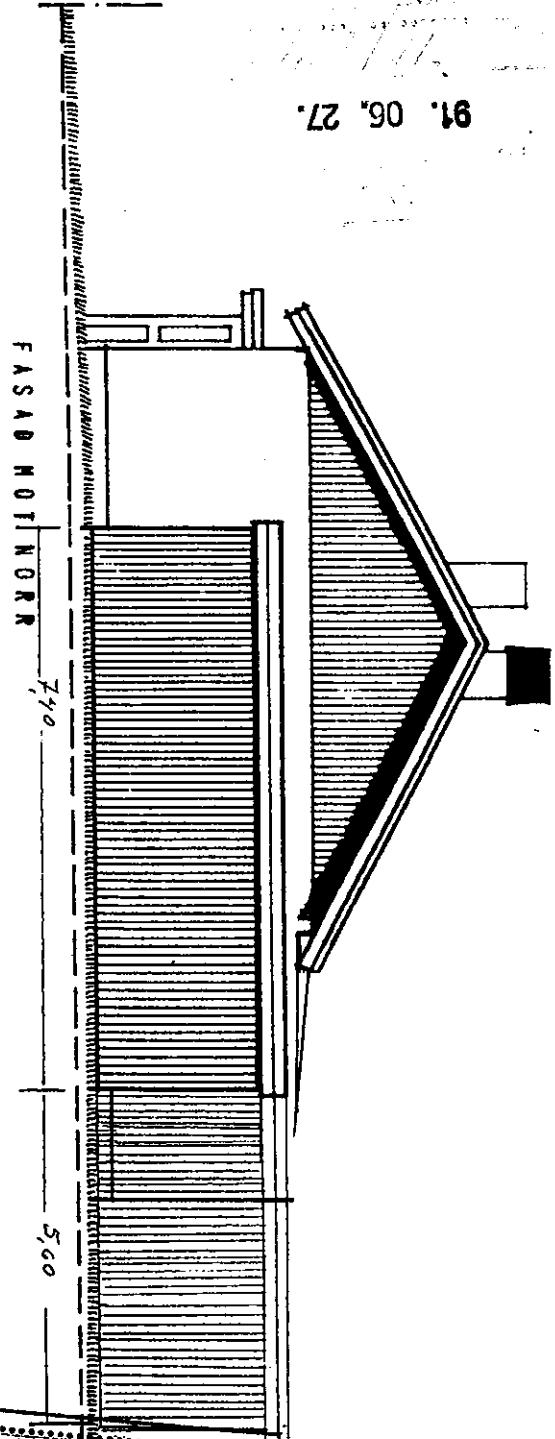
182-

Plan 10
Syran 7
03-06-12

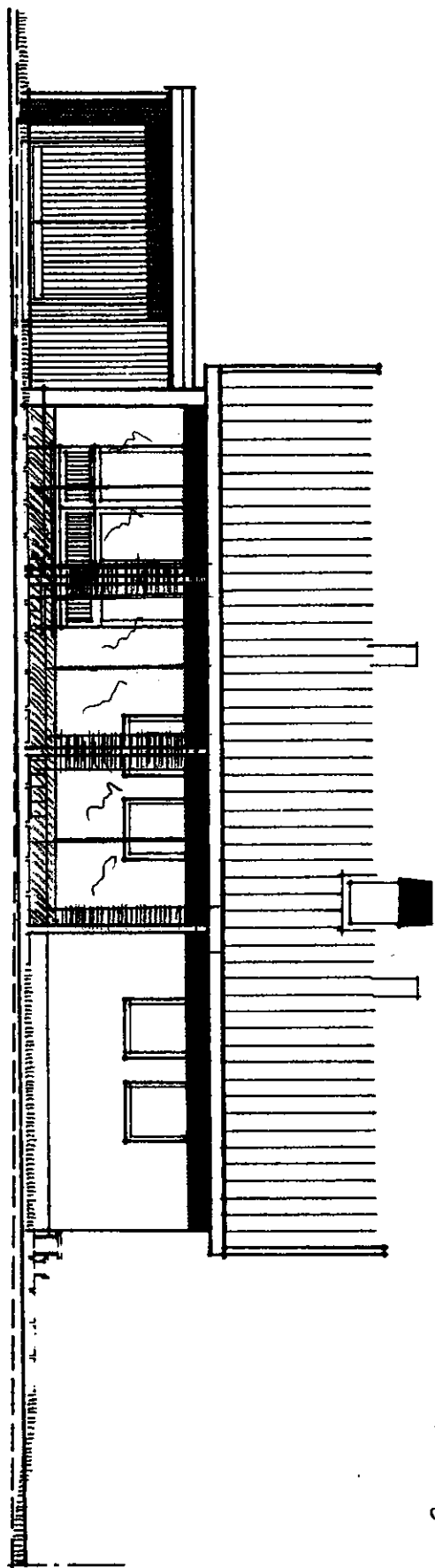
MYRESJÖ

Handwritten notes:
Byggnadslovet för denna byggnad
är beviljat med 1 beaktelse
den 27. 06. 91.
Byggnadsnämnden i Hedemora
Kommun.

91. 06. 27.



FASAD NOT VÄSTER 8m

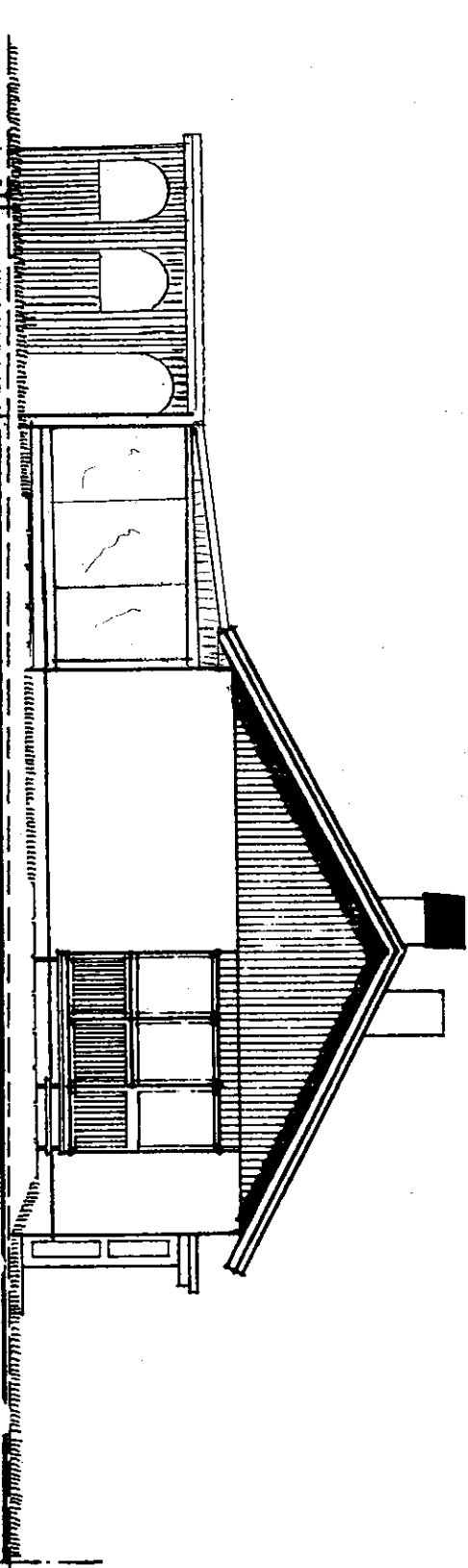


Byggnadslov beviljat med 1 beaktelse
Ängarna villkor
Datum 27. 06. 91 Dnr
HEDEMORA BYGGNADSNÄMND

Dnr. 16-18-1973
HEDEMORA KOMMUN
BYGGNADSNÄMND

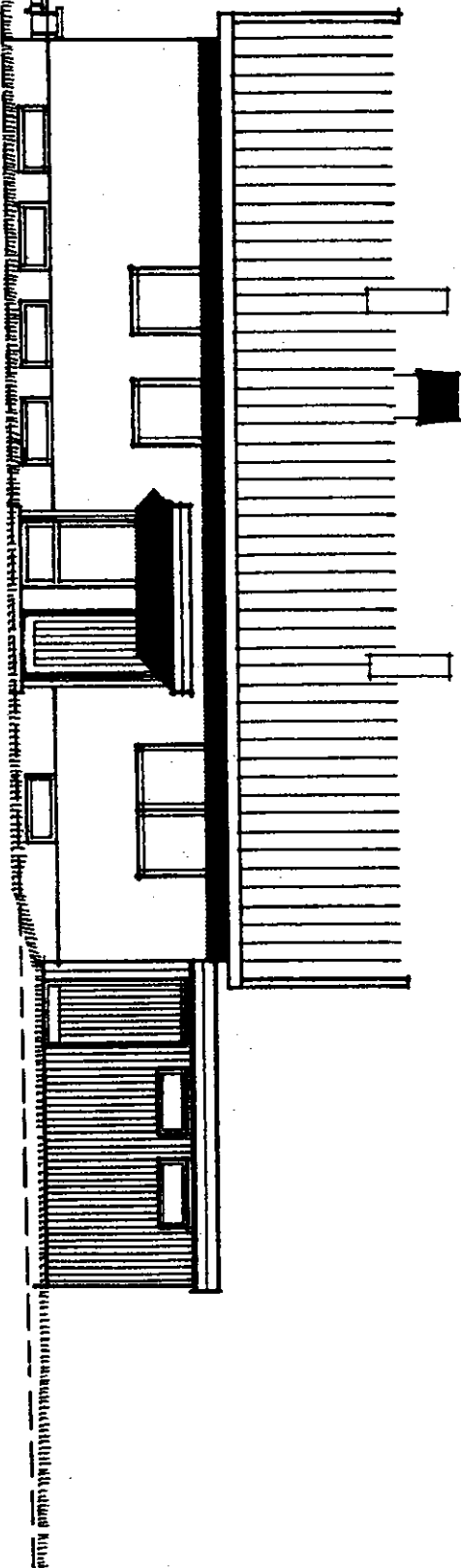
Systron 7

1973-06-27



FASAD NOT ØSTER

± SH 11720



Syison F

1984-10-26



LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

KOPIA

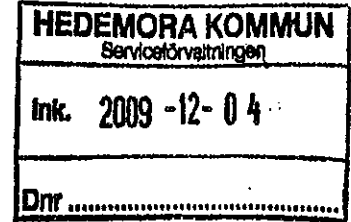
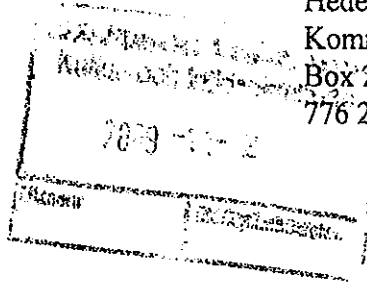
1 (1)

432-7167-09

2009-11-19

Kulturmiljöenheten
Olle Lind
Direktnr. 023-814 21
Fax nr. 023-811 18
olle.lind@w.lst.se

Hedemora kommun
Kommunstyrelsen
Box 201
776 28 Hedemora



Angående byggnadsminnesförklaring av Wahlmanska huset, gamla varmbadhuset i Hedemora, inom fastigheten Hedemora 6:1, Hedemora socken och kommun.

Länsstyrelsen översänder härmed förslag till skyddsföreskrifter för Wahlmanska huset för yttrande.

Olle Lind
Antikvarie



2009-09-21

Kulturmiljöenheten
Olle Lind
Direktnr. 023-814 21
Fax nr. 023-811 18
olle.lind@w.lst.se

Hedemora kommun
Kommunstyrelsen
Box 201
776 28 Hedemora

Förslag till beslut om byggnadsminnesförklaring av Wahlmanska huset, gamla varmbadhuset i Hedemora, inom fastigheten Hedemora 6:1, Hedemora socken och kommun

(3 bilagor)

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 3 kap 1 § (1988:950) lagen om kulturminnen att förklara Wahlmanska huset, gamla varmbadhuset i Hedemora, inom fastigheten Hedemora 6:1 , Hedemora stad och kommun för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt samma lag och kapitel 2 § följande skyddsföreskrifter:

Skyddsområdet omfattar fastigheten del av fastigheten Hedemora 6:1 enligt situationsplan. På berörd del av fastigheten finns endast en byggnad.

1. Byggnaden får inte rivas, flyttas, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör. Dock får bygganden göras tillgänglig för handikappade under förutsättning att utformning av anordningar för ökad tillgänglighet anpassas väl till byggnadens karaktär. Länsstyrelsens skall godkänna utformningen av dessa anordningar.
2. I byggnadens inre får inte ingrepp göras i stomme eller ursprunglig rumsindelning.
3. I byggnaden får inte göras ingrepp i eller ändring av äldre fast inredning, tillkommen under den tid som byggnaden användes som badhus, såsom golv, dörrar, fönster, trapppracke, panel, väggfast bänk och kakelbeklädnad på väggar.
4. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.



2009-09-21

5. Det område kring byggnaden som på situationsplanen avgränsas med röd linje skall hållas i traditionellt skick. Nybyggnader får inte ske inom detta område.

Samråd skall ske med länsstyrelsen i frågor som rör underhåll och vård av byggnaderna och område.

Om särskilda skäl föreligger för att ändra byggnadsminnet i strid mot skyddsföreskrifterna får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till sådana förändringar.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Frågan om byggnadsminnesförklaring väcktes 2009-06-16 av Hedemora kommun.

Wahlmanska huset ligger i norra delen av Hedemora stad och ingår i riksintresseområde för kulturmiljövården Hedemora stad. Tomten för Wahlmanska huset är belägen där Sjögatan och Långgatan möts i en spetsig vinkel vid Melins plan. Huset omges av stora lövträd.

Wahlmanska huset är uppfört i 1½ våning av tegel med ljusgula, putsade fasader och en sockel av huggen granit. Det höga valmade taket är täckt med tvåkupigt lertegel.

Den närmast kvadratiske byggnaden får ett pittoreskt och omväxlande utseende genom den fantasirika takarkitekturen med frontespiser mot norr och söder och en takkupa mot öster. Till variationsrikedomen bidrar även de utbyggda entrépartierna mot väster och norr liksom den av kreneleringar krönte, tornliknande utbyggnaden mot söder. Byggandes ytterhörn är mjukt rundade. De släta fasadytorna är prydda med tegelorneringen b l a runt fönster och som våningsband.

Byggnadens bottenvåning rymmer de gamla badrummen. De kakelklädda väggarna och klinkertäckta golven minner om byggnadens tidigare funktion som badhus. Entrén har en välbevarad karaktär med sannolikt ursprunglig panel och väggfast bänk. Övervåningen inrymde ursprungligen en liten lägenhet om ett rum och kök för baderska.

Wahlmanska huset byggdes 1899 enligt ritningar av arkitekten Lars Israel Wahlman. De ursprungliga ritningarna följdes inte helt utan byggnaden minskades ned i omfattning. Byggnaden uppfördes på en tomt som skänktes till staden av fabrikör Melin. Bakgrunden till att badhuset uppfördes var att Hedemora år 1896 färdigställt ett kommunalt vattenledningsnät. Man ville från stadens styrande dra nytta av vattenledningens hygieniska möjligheter, för att kunna erbjuda billiga bad till Hedemoras befolkning.



2009-09-21

Efter att badverksamheten upphört 1974 och hot om rivning avvärjts, renoverades badhuset och byggdes om för utställningar år 1982 med medel bl a från Riksantikvarieämbetet. Härvid försågs bl a lägenheten i övervåningen med ny takpanel.

MOTIVERING TILL LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Wahlmanska huset är ett intressant exempel på arkitekten Lars Israel Wahlmans personligt utformade nationalromantiska arkitektur. Byggnaden har ett högt arkitekturhistoriskt värde. Dess funktion som kommunalt badhus, uppfört av Hedemora stad, på en till staden donerad tomt, speglar de hygienistiska och filantropiska ambitionerna vid sekelskiftet 1900. Byggnader har härigenom även ett betydande socialhistoriskt intresse.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten enligt bilaga 1.

